

Kulttuurikasvatus- suunnitelma

Alavieskan kunta 2024

Alavieskan kulttuurikasvatussuunnitelma

Käsite kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhemmin KOPS

Kulttuurikasvatussuunnitelma on suunnitelma siitä, miten kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan Alavieskan kunnassa. Se pohjautuu kunnan omaan kulttuuritarjontaan ja kulttuuriperintöön sekä lasten ja nuorten omaehtoiseen toimintaan. Suunnitelman tavoitteet ovat konkreettisia ja osa opetussuunnitelmaa. Suunnitelma toimii käytännön työkaluna opetustyössä. Toteutukseen sisältyy vierailuja kulttuurikohteissa, vierailijoita koulussa sekä oppilaiden omaa taiteen tekemistä.

Kulttuurikasvatussuunnitelma perustuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta, esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin sekä varhaiskasvatussuunnitelmaan. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Tavoitteet ja arvot

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisuus tutustua varhaiskasvatukseen ja oppivelvollisuutensa aikana kulttuuriin, vahvistaa kulttuuriymmärrystä ja kokea kulttuurielämyksiä monipuolisesti ja tasapuolisesti. Monipuolinen kulttuuriin tutustuminen rikastuttaa yksilön kokemusmaailmaa ja avaa ovia tulevaisuuden kulttuuritoimijana tai kulttuurikuluttajana.

Kartoitus: kulttuuri- ja taidekohteita ja toimintoja Alavieskassa

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut järjestää vaihtuvan tarjonnan mukaan eri kulttuuritapahtumia eri ikäisille päiväkoteihin, kouluihin ja kaikille kuntalaisille vapaa-ajalla. Kulttuuritoiminnan vuosisuunnittelussa tavoitteena on tarjota monipuolisesti eri kohderyhmille kulttuuritoimintaa ja -elämyksiä.

Kirjasto tarjoaa lainattavaksi laajan aineiston: kirjat, lehdet, elokuvat, sarjakuvat ja musiikkia. Kirjaston palveluihin kuuluu myös kattava kokoelma digipalveluja (äänikirjat, e-kirjat, lehdet ja musiikkipalvelut). Kirjasto järjestää taidenäyttelyitä, satutunteja ja tapahtumia kuten kirjailijavierailuja, kirjavinkkausta ja erilaisia teemailtoja.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut järjestää vuosittain keväällä nuorten taiteen viikon, jonka aikana nuoret pääsevät kokeilemaan erilaista taidetta sekä tuomaan omaa taidettaan esille. Lisäksi nuorisotoiminnan vuosisuunnitteluun sisällytetään monipuolisesti taide- ja kulttuuritoimintaa.

Museot ja muut kulttuurisesti merkittävät rakennukset ja paikat

Museot: Hannulan kotiseututalo, Kotiseutumuseo

Kirkot: Alavieskan kirkko ja kellotapuli, Linnakallion riihikirkko ja pahkakirkko

Hautausmaat: Koissuon hautausmaa, Tikkasen hautausmaa

Muut: Eeli-Desing ateljee

Näyttelyt ja näyttelytilat

Koulujen ja päiväkotien omat tilat: lasten ja nuorten taideteokset esillä yhteisissä tiloissa, oppilastöiden näyttelyt

Kirjastolla kuukausittain vaihtuva taidenäyttely

Merkittävät kulttuuriympäristöt, luonnonympäristöt ja nähtävyydet Alavieskassa

Linnakallio

Pappilanniemi

Ryökönkankaan aarnimetsä-luontopolku

Kiikkukivi

Kunnari hopiatroopi, Saarenkylä

Vanha kataja

Veistokset ja muistomerkit

Utsjoen evakkojen muistokivi

Alavieskan 1. ja 2. kirjon muistomerkki

Pirtti-Villen Jumalan tulen kantajan hautausmuistomerkki

Sodassa kaatuneiden muistomerkit ja haudat, Alavieskan kirkko

Sotaanlähdön muistomerkki (1989), Alavieskan kirkkotarha

Niittumies puuveistos, Alavieskan kunnantalo

Äiti-muistomerkki, kirjaston piha

Järviojan kaivajien muistomerkki (kalliokanava)

Sotavuosina kaatuneiden muistolaatta, Alavieskan seurakuntatalo

Isovihan muistomerkki, Linnakallio

Ympäri ämpäri yhteisötaideteos (Kulttuurikenno), keskustan leikkipuisto. Teokseen saa lisätä pieniä metalliesineitä.

Kirjallisuus ja musiikki

Alavieskalaiset tai Alavieskasta kirjoittaneet: Raili Alahautala, Alpo Alatalo, Ilmo Auno, Eeva Eerola, Pirjo Hannula, Liisa Heikkilä, Matti Isomaa, Leevi Kinnunen, Mauri Laakkonen, Anna-Liisa Linnala, Anneli Santtila, Oili Tolonen ja Ritva Vaari

Musiikki: Pelimanni Frank Hietala, kansanmusiikin soittaja ja tallentajana sekä Alavieskan nuorisokuoro.

Taide

Kirjasto:

Taulut: Mauri Laakkonen, Oma Orell, Veijo Juola, Tauno Olavi Haatanen, Seppo Autio, Aune Kiviojan reliefi, Mauri Rönningin puuveistokset, vanha keinuhevonen ja päiväkodin valokuvateokset.

Teatteri

Kesäteatteri, Linnakallio

Muut taide- ja kulttuurielämyksiä tarjoavat toimijat

Hannulan kotiseutumuseoyhdistys

Ylivieskan seudun musiikkiopisto

Ylivieskan seudun kansalaisopisto

Alavieskan seurakunta

Kajaanin kaupunginteatteri, alueteatterivierailut

Sisältö ikäryhmittäin / vuosiluokittain

Varhaiskasvatus

Kaikkien varhaiskasvatuksen lasten yhteinen tarjonta

- Jouluku- ja kevätjuhliin sekä muihin vuotuisjuhliin osallistuminen.
- Tutustuminen ja retkeily lähiluontoon, metsämörritoiminta.
- Huomioidaan merkkipäiviä: mm. Kalevalan päivä ja YK:n päivä.
- Osallistuminen vieraileviin tai etäesitettyihin esittävän taiteen esityksiin ja kirjailija vierailuihin. Esityksien ja vierailijoiden valinnoissa huomioidaan tasaisesti eri ikäisiä lapsia ja nuoria.
- Lasten toteuttamaa taidetta ja käden töitä esillä päiväkodin tiloissa.
- Tutustutaan ja toimitaan eri kulttuureista tulevien lasten kanssa.
- Elämyksellisyyttä tarjotaan varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta kaikki aistit huomioon ottaen.

VARHAISKASVATUS 0-3-VUOTIAAT

Arkkitehtuuri	Alavieskan kirkkoon ja Linnakallion toiminta-alueeseen tutustuminen.
Sanataide ja kirjallisuus	Kirjaston käyttäjäksi opettelu. Kirjaston satutunneille osallistuminen. Lastenkirjallisuuden hyödyntäminen päivittäin. Sadutus.
Musiikki	Viikoittaiset laulutuoikiot ja musiikkihetket lapsiryhmissä.
Teatteri	Tikkuteatteri. Esiintymisharjoitukset. Itse tehdyt teatteri- tai sirkusesitykset.
Kuvataide	Tuotetaan itse taidetta eri materiaaleja ja menetelmiä hyödyntäen. Järjestetään taidenäyttely kirjastolla. Tutustutaan kirjaston taidenäyttelyihin.

VARHAISKASVATUS 4-5-VUOTIAAT

Arkkitehtuuri	Alavieskan kirkkoon ja Linnakallion toiminta-alueeseen tutustuminen.
Sanataide ja kirjallisuus	Kirjaston käyttäjäksi opettelu. Kirjaston satutunneille osallistuminen. Lastenkirjallisuuden hyödyntäminen päivittäin. Sadutus.
Musiikki	Viikoittaiset laulutuokiot ja musiikkihetket lapsiryhmissä.
Teatteri	Tikkuteatteri. Esiintymisharjoitukset. Itse tehdyt teatteri- tai sirkusesitykset.
Kuvataide	Tuotetaan itse taidetta. Järjestetään taidenäyttely kirjastolla. Tutustutaan kirjaston taide näyttelyihin.

ESI- JA PERUSOPETUS

Kaikkien esi- ja perusopetuksen lasten yhteinen tarjonta

- Joulukuun- ja kevätjuhliin sekä muihin vuotuisjuhliin osallistuminen.
- Tutustuminen kirjastoon ja koulukirjastoon sekä käynnit satutunneilla.
- Tutustuminen ja retkeily lähiluontoon.
- Huomioidaan merkkipäiviä: mm. Kalevalan päivä, Mikael Agricolan päivä ja Runebergin päivä.
- Osallistuminen vieraileviin tai etäesitettyihin esittävän taiteen esityksiin ja kirjailija vierailuihin. Esityksien ja vierailijoiden valinnoissa huomioidaan tasaisesti eri ikäisiä lapsia ja nuoria.
- Lasten toteuttamaa taidetta ja kädentöitä esillä koulun tiloissa.
- Teemaviikkojen hyödyntäminen opetuksessa: mm. lukuviikko, mediaviikko ja elokuvaviikko.

ESIOPETUS

Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö	Alavieskan kirkkoon, Pappilanniemeen ja Kirkonkylän rakennettuun ympäristöön tutustuminen.
Elokuva	Tutustutaan elokuvaan esim. elokuvaviikolla. Analysoidaan juonen rakennetta ja jaetaan kokemuksia katsotusta.
Kulttuuriperintö ja kulttuurien välisyys	Vierailu kotiseutumuseossa tai muussa vanhassa perinnetalossa. Tutustutaan eskariryhmässä olevien lasten etniseen taustakulttuuriin.
Kuvataide, valokuvaus ja sarjakuva	Oman ilmaisun löytäminen ja tukeminen sekä materiaali-, että työtapakeskeisesti. Kuvataidenäyttelyt. Sarjakuvien tekoa.
Sanataide ja kirjallisuus	Saduttaminen yksin ja yhdessä. Oman satukirjan tekeminen. Loruttelu ja satu/loruhieronta. Tuttujen satujen dramatisointi ja näytelmien teko yhdessä.
Media ja uudet kulttuurin alat	Monilukutaitoharjoituksia. Oman sanomalehden tekoa ja Alavieska-lehteen vierailu.
Muotoilu ja kädentaidot	Tutustutaan erilaisiin materiaaleihin, esim. sormi- ja vesivärit, muovailu- ja massatyöt. Savityöt / huovutustyöt / akryylimaalaus / hiilityöt. Käsitöissä tutustutaan pehmeisiin ja koviin materiaaleihin ohjatusti ja omin ideoin. Harjoitellaan oman työn suunnittelua sekä onnistumisen arviointia.
Musiikki	Laulutuokiot, soittimiin tutustuminen ja laulujen rytmittäminen niillä. Lasten musiikin esilläolo / oman laulun tekeminen. Musiikkimaalaus ja rentoutushetket musiikin avulla. Levyraati.
Paikalliskulttuuri	Tutustutaan paikallisiin kirjailijan teksteihin, sävellyksiin, puuveistoksiin, maalaustaiteeseen ja urheiluperinteeseen sekä Suomen ensimmäinen äitienpäivään Alavieskassa.

Tanssi, teatteri ja sirkus	Oman liikkeen löytäminen musiikin myötä. Oman ilmaisun ja rohkeuden löytäminen esim. nukketeatterissa, pienissä näytelmissä ja liikuntahetkissä. Esityksen tekeminen koulun joulujuhlaan. Pöytäteatteri ja erilaiset teatterileikit. Improvisaatio- ja pantomiimiharjoitukset. Vapaat ja ohjatut nukketeatterileikit. Mahdollisuus olla kokijana, katsojana ja tekijänä.
----------------------------	---

1. - 2. luokka

Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö	Alavieskan kirkkoon ja tapuliin tutustuminen.
Elokuva	Tutustutaan lasten elokuviin.
Kulttuuriperintö ja kulttuurien välisyys	Vierailu kotiseutumuseossa.
Kuvataide, valokuvaus ja sarjakuva	Vierailu paikalliseen taidenäyttelyyn.
Musiikki	Ylivieskan seudun musiikkiopiston soitinesittely konsertti.

3. - 4. luokka

Elokuva	Osallistuminen elokuvaviikkoon. Kolmannen luokan oppilaat kuvaavat ja editoivat pieniä esityksiä, joissa hyödynnetään tietotekniikkaa (esimerkiksi iMovie, Movie maker). Neljännän luokat oppilaat hyödyntävät myös äänimaailmaa ja muita tehosteita esityksissä.
Kulttuuriperintö, oma ympäristö	Tutustuminen kalliomaalauksiin.
Kuvataide, valokuvaus ja sarjakuva	Tutustutaan paikallisten taiteilijoiden töihin retkinä ja tutustaan kirjaston taidenäyttelyihin. Erytisteemana on sarjakuvataide, jota toteutetaan tutustumalla sarjakuviin, mutta myös valmistamalla itse sarjakuvia.

Sanataide ja kirjallisuus	Kirjastoseikkailu neljännellä luokalla. Ilmaisutaitoon liittyvän tapahtuman järjestäminen koulussa. Oppilaat ovat itse tekijöinä puheilmaisun, musiikillisen tai liikunnallisen ilmaisen keinoin.
Media ja uudet kulttuurin alat	Nettietikettiin tutustuminen. Mediaviikolla käsitellään median kuvia.
Musiikki	Kaksi konsertti/musiikkiesitystä, joista toinen lastenmusiikkia ja toinen soitinmusiikkikonsertti.

5. - 6. luokka

Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö	Vierailu kotiseutumuseoon, Linnakalliolle ja Alavieskan kirkkoon.
Elokuva	Käynti elokuvissa tai elokuvan katsominen koulussa.
Kulttuuriperintö ja kulttuurien välisyys	Tutustuminen viikinki taiteeseen, Alavieskalainen junkipuukko. Tutustuminen renesanssin ajan mestariteoksiin.
Kuvataide, valokuvaus ja sarjakuva	Tutustutaan paikallisten taiteilijoiden töihin.
Sanataide ja kirjallisuus	Laajempi tutustuminen suomalaisen kirjallisuuden merkkihenkilöihin.
Media ja uudet kulttuurin alat	Alavieska-lehti + muut paikallislehdet, esimerkiksi toimittajan vierailu, osallistuminen lehden sisällön tuottamiseen. Mediaviikolla käsitellään median kuvia.

7. luokka

Arkkitehtuuri, rakennettu ympäristö, kulttuuriperintö	Vierailu Kalajoen Plassille tai havulaan (7 tai 8 luokka). Suomalaiseen ja Alavieskalaiseen rakennusperintöön tutustuminen (Hannulan talo, Kirkko, Kotiseutumuseo, Kalliomäki). Vierailu Ryökönkankaan alueelle (7-9 luokan aikana).
Kuvataide	Suomen kultakauden taide pääaiheena taidehistorian käsittelyssä.

Media ja uudet kulttuurin alat	Mediaviikolla käsitellään median kuvia. Aiheina sosiaalinen media ja netissä käyttäytyminen. Elokvien katselu.
Sanataide ja kirjallisuus	Harjoitellaan kirjaston käyttöä ja luetaan monipuolisesti nuortenkirjallisuutta.
Muotoilu ja kädentaidot	Kuvanveistotaidetta. Tutustuminen Äiti- veistokseen ja Niittumies -puuveistokseen kirjastolla. Junkipuukkoon tutustuminen.

8. luokka

Arkkitehtuuri, rakennettu ympäristö, kulttuuriperintö	Oman kunnan rakennuksiin ja kohteisiin tutustuminen (kirkko, museot, muistomerkit). Vierailu Kalajoen Plassille tai havulaan (7 tai 8 luokka). Vierailu ryökönkankaan alueelle (7-9 luokan aikana).
Kuvataide, valokuvaus ja sarjakuva	Oman kunnan ateljeet ja muut taidenäyttelyt, lähikuntien taidemuseoihin ja näyttelyihin tutustuminen. Omien taidenäyttelyjen järjestäminen kirjastoon. Yhteisöllisten taidetempausten järjestäminen. Isojen seinämaalauksien suunnittelu ja toteuttaminen Alavieskassa.
Sanataide ja kirjallisuus	Kirjastovierailut, kirjojen lukeminen ja tutustuminen eri genreihin.
Media ja uudet kulttuurin alat	Mediaviikolla käsitellään median kuvia. Katsotaan elokuvia. Tarkastellaan median voimaa.
Tanssi, teatteri ja sirkus	Taidetestaajat -projektiin osallistuminen. Vierailu kahteen kohteeseen seuraavista: Oulun taidemuseo, Oulun musiikkijuhlasäätiö, Oulun kaupunginteatteri, Helsingin kaupunginteatteri, Suomen kansallisteatteri, Suomen valokuvataiteen museo, Tanssikaari/Compañía Kaari & Roni Martin, Tapiola Sinfonietta, Teatteri Taimine, Yleisradio/Radion sinfoniaorkesteri, Espoon taidemuseo EMMA, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti ja Tanssiteatteri Raatikko.

9. luokka

Kulttuuriperintö	Vierailu Ryökönkankaan alueelle (7-9 luokan aikana).
Sanataide ja kirjallisuus	Kirjastovierailut, kirjojen lukeminen ja tutustuminen kirjallisuuden historiaan
Media ja uudet kulttuurin alat	Mediaviikolla käsitellään median kuvia. Katsotaan elokuvia.

Lisätietoa Alavieskan kunnan kulttuuritoiminnasta www.alavieska.fi.

